

Nätdejting: Vem letar och har träffat partners på internet?

Att leta och träffa partners via internet är förhållandevis nya fenomen som det idag endast finns begränsade kunskaper om. Föreliggande studie är ett bidrag till att försöka öka kunskaperna om de som använder internet för dessa syften.

TEKST

Kristian Daneback

PUBLISERT 2. juni 2008

ABSTRACT:

Online dating: Who look for and have met partners on the internet?

The purpose of this study was to examine those who use the internet to look for partners and those who have met their current partner through the internet. Data were collected through a web questionnaire and the sample comprised 1458 respondents who used the internet for love and sexual purposes. The results showed some sociodemographic differences between those who used the internet to look for partners (26 %) and those who did not. Gender, age, and relationship status were found to be contributing factors. Furthermore, the results showed some sociodemographic differences between those who had met their current partner through the internet (17 %) and those who had met their partners somewhere else. Gender and sexual orientation were found to be contributing factors.

Keywords: sexuality, love, social dating, internet, computer mediated communication

EMNER

seksualitet

kjærlighet

sosial dating

internett

datamediert kommunikasjon

Sedan internet blev tillgängligt för allmänheten kring 1994 har antalet användare ökat dramatiskt från drygt 50 miljoner till fler än en miljard. Analysinstitut förutspår att det år 2011 kommer att finnas ungefär två miljarder internetanvändare i världen, vilken motsvarar 15 % av jordens befolkning. Redan i början av 1990-talet började forskare att intressera sig för kärlek och sexualitet på internet, men det var inte förrän 1997 som ett forskningsfält började etableras. De första studierna lyfte fram internet som en ny arena för kärlek och sexualitet; en arena som inrymde både positiva och negativa aspekter (för en genomgång av den tidigare forskningen se Daneback, 2006). Det var dock inte förrän kring millennieskiftet som de första större empiriska studierna gjordes kring fenomenet. I dessa konstaterades att internet användes till en rad olika aktiviteter som relaterade till kärlek och sexualitet, allt från att flirta, titta på erotica, söka kunskap och

information, leta kärleks- och sexpartners och köpa sexprodukter (Cooper, Morahan-Martin, Mathy & Maheu, 2002; Cooper, Månsson, Daneback, Tikkanen & Ross, 2003). Tidigare forskning visade att både män och kvinnor i alla åldrar använde internet för kärleks- och sexuella syften, men att det fanns skillnader i användarmönster som kunde relateras till både kön och ålder (Cooper et al., 2003). Resultat från en senare studie visade dessutom att även sexuell orientering tycktes utgöra en diskriminerande variabel (Daneback, Ross & Månsson, in press). De vanligaste skälen till att människor använde internet för kärleks- och sexuella syften var nyfikenhet och rekreation (Månsson, Daneback, Tikkanen & Löfgren-Mårtenson, 2003). Cooper (1998) menade att drivkraften som gjorde internet till ett tilltalande medium kunde förklaras genom en modell som han kallade *the Triple-A-Engine* och som innehöll komponenterna anonymitet, kostnadseffektivitet och tillgänglighet (anonymity, affordability, accessibility). Modellen utvecklades senare av andra forskare som lade till begreppen acceptans och approximation (King, 1999; Ross & Kauth, 2002). De menade att användandet av internet för kärleks- och sexuella syften blivit accepterat bland allmänheten (acceptance) samt att man genom mediet kunde pröva olika roller som inte var möjliga utanför internet (approximation). Den tidiga forskningen var i huvudsak empirisk, men senare har den teoretiska kopplingen fördjupats (se t ex Ross, 2006 och Daneback, 2006). Bland annat kan fenomenet förstås utifrån Simon & Gagnons (2005) teori om sexuella script, Goffmans (1959) dramaturgiska perspektiv, samt Baumans (se t ex Bauman, 2000; 2003; 2005) teorier om det senmoderna samhället (liquid modernity). De sexuella scripten, som de beskrivs av Simon & Gagnon (2005), kan ses som manuskript som vägleder oss i frågor om hur, vad, var, med vem och varför det är möjligt att, till exempel, ha sex. Till exempel kan anonymiteten som åstadkoms genom internet bidra till att vi vågar bryta mot mer traditionella sexuella script. Det är med andra ord möjligt att bete sig på ett sätt på internet som man inte kan eller vågar utanför internet. Utifrån Goffmans (1959) dramaturgiska perspektiv, som delvis hänger ihop med tanken om sexuella script, kan man se det som att internet gör det möjligt att framträda på en scen (frontstage) men samtidigt befinna sig framför sin skärm i sitt hem (backstage). Genom att skapa sin rollfigur kan man sedan styra intrycken för den publik som framträdandet vänder sig till på ett sätt som inte alltid är möjligt utanför internet. Dessutom är det möjligt att uppträda på flera scener samtidigt. Karaktäristiskt för internet är att det trots den fysiska distansen till andra människor är möjligt att känna en virtuell närhet till dem (Bauman, 2003). Detta kan innebära en större trygghet och säkerhet i närmandet till andra individer; att vara nära men ändå upprätthålla ett avstånd till den andre. Detta kan också framkalla samma känslor hos användarna som kan upplevas utanför internet, till exempel glädje, sorg, ilska, kärlek och sexuell upphetsning. En stor del av den tidigare forskningen behandlade internet som något avskilt från vardagslivet, men forskning har visat att människor i hög utsträckning integrerar internetanvändandet i deras vardagsliv och att detta är särskilt tydligt bland yngre användare, det vill säga de användare som fick tillgång till internet redan under sin skoltid. Dessa användare har benämnts «internetgenerationen» (Daneback, 2006). Det är svårt att dra en gräns mellan online

och offline; de båda arenorna tycks påverka varandra. Ett område där kopplingen mellan online och offline blir tydligt är sökandet efter partners via internet. När det gäller nätdejting går det att se vissa generationsskillnader. I en kvalitativ studie framkom att användarna i internetgenerationen oftare träffade partners genom så kallade communities, och i flera fall var de inte ute på internet enbart i partnersökande syfte. För de äldre såg det något annorlunda ut. De var i högre utsträckning medlemmar på en så kallad dejtingsajt där syftet var just att söka partners. Mönstret för hur själva nätdejtandet gick till var individuellt och beroende av tidigare erfarenheter, men i många fall började det med att en kontakt etablerades på ett community eller dejtingsajt för att senare övergå till mail eller sms. Därefter övergick man till telefon eller instant messenger innan man tillslut bestämde sig för att träffas utanför internet. Många verkade då föredra en offentlig miljö såsom ett kafé eller en bar (Daneback, 2006). Under senare år har man kunnat se en ökning av antalet dejtingsajter, inte minst genom att de intagit andra medier genom reklam för sina tjänster, t ex TV och tidskrifter. Man har också kunnat se att de blivit alltmer sofistikerade genom deras sökmöjligheter. Där man förr använde sig av beskrivningar av hur man såg ut och vilka intressen man hade finns nu psykometriska tester som sägs kunna matcha ihop rätt individer. Budskapet i reklamen är entydigt: Den rätta finns där ute och det finns på dessa sajter goda möjligheter att möta just honom eller henne. Det finns idag ingen forskning som har närmat sig frågan om hur utfallet faktiskt ser ut, men Månsson et al. (2003) har i en studie konstaterat att internet används för att söka partners och att det finns individer som träffat sin nuvarande partner via internet. Noterbart är att i den senaste Svenska sexualvaneundersökningen fanns inte internet som ett alternativ i frågan om hur man träffat sin nuvarande partner (Lewin, Fugl-Meyer, Helmius, Lalos & Månsson, 1998). I ljuset av Baumans tankar om det senmoderna samhället framstår nätdejtingen som ett tidstypiskt fenomen som kan liknas vid en konsumtionskultur där vi shoppar partners på nätet som vi shoppar andra varor och tjänster; att vi med vetskapen om att det väntar nya och kanske bättre upplevelse bakom nästa hörn samt att vi kan bli utbytta om vi inte svarar upp till vad vi förväntas vara eller bidra med till våra relationer inte knyter våra band till andra så hårt att de inte på ett enkelt sätt kan lösas upp (Bauman, 2003). Att träffa partners via internet är inget nytt, det finns ett flertal studier som har visat på förekomsten av detta (Cooper et al., 2002; 2003; Daneback, Månsson & Ross, 2007; Davies, Hart, Bolding, Sherr & Elford, 2006; Månsson et al., 2003; Tikkanen & Ross, 2000). Dock finns det endast begränsade kunskaper om vilka individer som letar partners på internet och vilka som har träffat sin nuvarande partner via internet, vilket motiverar föreliggande studie. Syftet med den här studien är, utifrån ett urval av respondenter som använder internet för kärleks- och sexuella syften, 1. att undersöka om det finns några sociodemografiska skillnader mellan de som söker partners på nätet och de som inte gör det, 2. att predicera sannolikheten att söka partners på internet och undersöka några sociodemografiska faktorer som inverkan till detta, 3. att undersöka om det finns några sociodemografiska skillnader mellan de som träffat sin nuvarande partner via internet jämfört med dem som inte har gjort detta och

4. att predicera sannolikheten att ha träffat sin nuvarande partner via internet och några sociodemografiska faktorer inverkan till detta.

Metod

Tillvägagångssätt

Frågeformuläret distribuerades genom den svenska internetportalen Passagen (<http://www.passagen.se>), som vid tiden för genomförandet var rankad som den fjärde mest populära sajten sett till antalet unika besökare. Passagen är en så kallad portalsajt, vilket kan förstås som en portal som man går igenom för att nå och ta del av ett stort och varierande utbud av information och tjänster. Passagen är med andra ord ingen renodlad dejtingsajt utan har en bredare målgrupp. En banner (annons på internet) placerades på portalen under två veckor 2002, från 10 juni till 23 juni, och visades slumpvis på portalsidan och dess undersidor. Antalet bannerexponeringar under tidsperioden uppgick till 2 004 709. Det var inte möjligt att styra när, var och för vem bannern skulle visas, och enligt administratörerna på Passagen så var exponeringen helt slumpmässig. Under de två veckorna hade Passagen 818 422 respektive 893 599 unika besökare, och det totala antalet besök var ungefär 2 miljoner som tittade på ungefär 14 miljoner sidor. Genom att klicka på bannern länkades respondenten till en introduktionssida som var placerad på en server inom Göteborgs universitet. Introduktionssidan innehöll universitetets logotyp, en beskrivning av projektet, frågornas innehåll och antal, vem som var finansiär samt information om forskningsetik och konfidentialitet. På introduktionssidan fanns också en upplysning om att undersökningen riktade sig till personer som var 18 år eller äldre. Genom att klicka på en knapp med texten «till enkäten» godkände respondenterna sin medverkan och länkades till själva frågeformuläret som också fanns på en server inom Göteborgs universitet. Under frågeformuläret fanns rutor numrerade från 1 till 75 och som hörde ihop med respektive webbsida med frågor. Dessa var hela tiden synliga för respondenten. Genom färgkodning indikerades den aktuella frågan, besvarade och obesvarade frågor, och respondenterna hade hela tiden möjlighet att förflytta sig mellan frågorna för att eventuell revidera sina svar fram till dess att de skickade in formuläret. Systemet kördes på en Intelbaserad 2x450Mhz-server med en 10GB koppling åt båda håll. Operativsystemet som användes på servern var Linux Mandrake 8.2. En PostgreSQL databas hanterade den persistenta lagringen. Som webbserver användes en Apache-AdvancedExtranetServer/1.3.20 (Mandrake Linux/3mdk) PHP/4.0.6 mod_ssl/2.8.5 OpenSSL/0.9.6b. Grundapplikationen som användes till frågeformuläret utvecklades i Pearl av IT-coach och var modifierat för att passa den specifika undersökningen. Varje enskild respondent öppnade en session med servern som var aktiv till dess att frågeformuläret avslutades eller avbröt ifyllandet. Alla svar och ändringar av svar loggades och sparades kontinuerligt. Detta format gjorde det möjligt att analysera det interna bortfallet samt om, var och när respondenterna avbröt sin medverkan. Tillsammans med andra variabler, såsom ålder och kön, kunde vi identifiera vem som hade avbrutit ifyllandet (se en utförligare diskussion kring detta i

Ross, Daneback, Månsson, Tikkanen & Cooper, 2003). Varje respondent fick ett unik tillfällig identitet som baserades på enkätens löpnummer och användardatorns IP-adress.

Mätinstrumentet

Frågeformuläret var baserat på två tidigare frågeformulär. Det ena användes i en tidigare amerikansk studie som genomfördes i samarbete med MSNBC, en av de största amerikanska internetportalerna (Cooper, Scherer & Mathy, 2001) och det andra användes i den befolkningsbaserade studien Sex i Sverige (Lewin et al., 1998). Frågeformuläret bestod av 93 frågor fördelade på 75 webbsidor, vilka i sin tur var uppdelade i 7 sektioner. Den första sektionen innehöll 24 demografiska frågor inklusive frågor om internet, förhållanden och sexualitet. Den andra sektionen innehöll 13 frågor som fokuserade på kärleks och sexuella aktiviteter på internet. Sektion tre innehöll 7 frågor om användandet av internet för sexuella syften på arbetsplatsen. Sektion fyra innehöll 17 frågor om sexuella erfarenheter på och utanför internet. Sektion fem innehöll 14 påståenden om internet och sexualitet med syfte att fånga in respondenternas attityder till fenomenet. Sektion sex innehöll 8 frågor om sexuella problem och sexuellt överförbara infektioner. Sektion sju innehöll en skala för att mäta sexuell tvångsmässighet. Alla frågor ställdes på svenska.

Urval

Deltagandet i studien var begränsat till vuxna. Insända formulär där respondenterna angett att de var yngre än 18 år exkluderades från analysen. En övre åldersgräns bestämdes till 65 år, dels på grund av det låga antal respondenter som angett att de var äldre, dels på grund av att kunna göra jämförelser med tidigare forskning. Med dessa begränsningar bestod urvalet av 1836 (932 kvinnor, 904 män) komplett ifyllda frågeformulär. I denna studie angav 1458 (658 kvinnor, 800 män) att de använde internet för kärleks- och sexuella syften. Medelåldern bland kvinnorna var 29.7 år ($SD \pm 0.3$) och bland männen 31.5 år ($SD \pm 9.8$) ($t = 3.269$, $df = 1456$, $p < .001$). Könsfördelningen bland de respondenter som använde internet för kärleks- och sexuella syften var 55 % män och 45 % kvinnor ($\chi^2 = 88.01$, $df = 1$, $p < .001$), vilket motsvarar könsfördelningen för internetanvändande i Sverige och är identiskt bland de som besökte portalsidan när studien genomfördes (54 % män, 46 % kvinnor).

Analys

Data analyserades med statistikprogrammet SPSS v 14.0. Kategoriska variabler jämfördes med chi-2-test (med Yates' korrektion). Två beroende variabler var föremål för analys 1) Jag letar efter partner på internet och 2) Jag träffade min nuvarande partner via internet. Båda variablerna var dummykodade (numeriskt kodade) där ja = 1 och nej = 0. På grund av att de beroende variablerna var dikotoma gjordes multivariata logistiska regressioner, en analys per beroende variabel, för att förstå påverkan av ett antal samvarierande kontrollvariabler i en teoribaserad modell. Resultaten av de logistiska regressionerna presenteras som oddskvoter där en oddskvot över 1 innebär en

överrisk och en oddskvot under 1 innebär en underrisk. Utifrån analysmodellen kan man få fram beräknade risktal, dvs procentuella sannolikheter för att söka partners på internet. Detta kan göras genom att skapa ett antal typexempel. Modellen för den första beroende variabeln byggdes runt 6 oberoende variabler: kön, ålder, sexuell orientering, bostadsort, sexuell erfarenhet och om man för närvarande hade ett förhållande. Kön kodades som 1 = kvinna och 0 = man. Ålder delades in i fyra olika grupper (18–24, 25–34, 35–49, 50–65) där den yngsta gruppen användes som referenskategori. Sexuell orientering var självdefinierat av respondenterna (heterosexuell, homosexuell, bisexuell), där heterosexuell användes som referenskategori. Bostadsort var indelat i tre grupper (storstad >150 000, mellanstor stad >10 000, liten ort <10 000), där storstad användes som referenskategori. Att ha ett förhållande skapades av civilståndsfrågan i det ursprungliga frågeformuläret. De respondenter som angav att de var gifta, sammanboende, levde i ett registrerat parförhållande eller var särboende kodades som att de hade ett förhållande. De respondenter som angav att de var singlar, frånskilda eller änkor/änklingar kodades som att de inte hade ett förhållande (1 = har förhållande, 0 = har inget förhållande). Sexuell erfarenhet handlar om antal samlagspartners där frågan lyder *Hur många samlagspartners har du haft de senaste 12 månaderna? (Med samlag menar vi när två personer har sex med varandra. Om du inte minns exakt, så ange ungefärligt antal.* Respondenterna kunde ange antal samlagspartners det senaste året (haft sex senaste året), om de inte haft sex det senaste året samt om de aldrig haft sex. Här användes «haft sex senaste året» som referenskategori. Modellen för den andra beroende variabeln byggde på samma oberoende variabler som i den första modellen utom de oberoende variabler som handlade om respondentens sexuella erfarenhet (en vanlig erfarenhet inom ett förhållande) samt om man har en relation (vilket är detsamma som den beroende variabeln).

Resultat

Resultaten presenteras i tabellerna 1–4. Bland respondenterna som använder internet för kärleks- och sexuella syften var det 26 % som angav att de använde internet för att leta partners. En större andel bland dem som letade partners på nätet återfanns i de äldre åldersgrupperna jämfört med dem som inte ledade partners på internet (tabell 1). Det var signifikant fler män än kvinnor som letade partner på nätet (64 % vs 36 %). Bland dem som inte letade partners på internet var könsfördelningen jämnare. Majoriteten av dem som letade partners på internet var singlar, frånskilda eller änkor/änklingar, men 7 % uppgav att de vid studiens genomförande hade ett förhållande. Jämförelsevis hade 61 % av de som inte letade partners på internet ett förhållande. Majoriteten av dem som letade partners på internet var heterosexuella. En mindre andel av dem som letade partner på internet uppgav att de var bisexuella jämfört med dem som inte letade partner på internet (5 % vs 9 %). Nästan hälften (45 %) av dem som letade partners på nätet bodde i en storstad. Bland dem som inte letade partners på internet var motsvarande siffra 35 %. När det gäller sexuell erfarenhet bland dem som söker partners på internet var det färre som hade haft sex under det senaste året jämfört med dem som inte söker partners på internet, även om majoriteten i båda grupperna

angav att de haft sex under det senaste året. Nästan dubbelt så många av dem som söker partners på internet jämfört med dem som inte söker partners på internet angav att de aldrig haft sex (11 % vs 6 %). För att se vilka oberoende variabler som påverkade den beroende variabeln «letar partner på internet» gjordes en multivariat logistisk regressionsanalys. I modellen användes de sociodemografiska variablerna samt variabeln om sexuell erfarenhet. Resultatet visade att ålder, kön samt relationsstatus hade en signifikant påverkan på den beroende variabeln (tabell 2). Oddskvoten för att leta partner på internet var mer än 3 gånger så hög för de som var 25 år eller äldre jämfört med dem som var mellan 18 och 24 år. Dessutom var oddskvoten för att leta partner på internet högre för män än för kvinnor. Oddskvoten för att leta partner på internet var 27.5 gånger högre för de som inte hade något förhållande jämfört med dem som var i en relation. Detta var den variabel som hade den enskilt största effekten på den beroende variabeln. Utifrån analysmodellen kan man beräkna den procentuella sannolikheten att söka partners på internet genom typexempel. Mest sannolik att söka partner på internet var en heterosexuell man mellan 35 och 49 år som inte hade ett förhållande för närvarande, boende i en storstad och inte haft sex under det senaste året (73 % sannolikhet). Minst sannolik att söka partner på internet var en bisexuell kvinna mellan 18 och 24 år som hade ett förhållande, boende i en medelstor stad och haft sex under det senaste året (5 % sannolikhet). Bland respondenterna som använde kärleks- och sexuella syften och hade ett förhållande var det 17 % som angav att de hade träffat sin nuvarande partner via internet. Det fanns ingen signifikant ålderskillnad bland dem som hade ett förhållande med någon de träffat via internet jämfört med dem som träffat sin partner på annat sätt. Bland dem som träffat sin partner via internet fanns en något större andel kvinnor och en mindre andel män medan förhållandet var det omvända bland dem som träffat sin partner på annat sätt. Resultaten visade att det bland dem som hade träffat sin partner via internet var en procentuellt sett större andel av respondenterna homosexuella eller bisexuella jämfört med den grupp som träffat sin partner på annat sätt. Det fanns ingen statistiskt signifikant skillnad mellan de båda grupperna när det gällde bostadsort (Tabell 3). I den andra logistiska regressionen användes variablerna kön, ålder, sexuell orientering samt bostadsort. Resultaten visade att kön och sexuell orientering hade en signifikant påverkan på den beroende variabeln «träffade nuvarande partner via internet», och i så motto bekräftade den de bivariata sambanden. Oddskvoten för att ha träffat sin nuvarande partner via internet var högre för kvinnor jämfört med män. Dessutom var oddskvoten för att ha träffat sin nuvarande partner på internet mer än 5 gånger så hög för homosexuella som för heterosexuella (Tabell 4). En beräkning av den procentuella sannolikheten utifrån analysmodellen visade att det var mest sannolikt att den som har träffat sin nuvarande partner via internet var en homosexuell kvinna mellan 18 och 24 år boende i en storstad (67 % sannolikhet). Minst sannolik att ha träffat sin nuvarande partner via internet var en heterosexuell man mellan 25 och 34 år boende på en liten ort (11 % sannolikhet).

TABELL 1. JÄMFÖRELSE AV BAKGRUNDSVARIBLER MELLAN DE SOM LETAR PARTNER PÅ INTERNET OCH DE SOM INTE LETAR PARTNER PÅ INTERNET (PROCENT).

TABELL 1. JÄMFÖRELSE AV BAKGRUNDSVARIBLER MELLAN DE SOM LETAR PARTNER PÅ INTERNET OCH DE SOM INTE LETAR PARTNER PÅ INTERNET (PROCENT).

Variabler	Letar partner på internet	Letar ej partner på internet	χ^2 -test
Ålder			
18-24	20 (75)	38 (415)	
25-34	41 (154)	36 (385)	
35-49	30 (115)	20 (215)	
50-65	9 (34)	6 (65)	$\chi^2=48.07$, $df=3$, $p<.001$
Kön			
Man	64 (241)	52 (559)	
Kvinna	36 (137)	48 (521)	$\chi^2=16.28$, $df=1$, $p<.001$
Har ett förhållande	7 (27)	61 (561)	$\chi^2=321.17$, $df=1$, $p<.001$
Sexuell orientering			
Heterosexuell	92 (342)	89 (941)	
Homosexuell	3 (11)	2 (19)	
Bisexuell	5 (18)	9 (98)	$\chi^2=8.69$, $df=2$, $p<.05$
Bostadsort			
Storstad (>100.000)	45 (166)	35 (369)	
Mellanstor stad (>10.000)	40 (150)	46 (489)	
Liten ort (<10.000)	15 (55)	19 (198)	$\chi^2=11.54$, $df=2$, $p<.01$
Sexuell erfarenhet			
Haft sex det senaste året	74 (267)	87 (879)	

TABELL 1. JÄMFÖRELSE AV BAKGRUNDSVARIABLER MELLAN DE SOM LETAR PARTNER PÅ INTERNET OCH DE SOM INTE LETAR PARTNER PÅ INTERNET (PROCENT).

Ej haft sex det senaste året	15 (55)	7 (71)	
Aldrig haft sex	11 (39)	6 (57)	$\chi^2=34.98$, $df=2$, $p<.001$

TABELL 2. EFFEKT PÅ ODDSKVOTER OM MAN LETAR PARTNER PÅ INTERNET. MULTIVARIAT LOGISTISK REGRESSION (N = 1309).

	Exp(B)	95 % Lower	C.I. for Exp(B) Upper	p
Ålder				
18-24 (ref.)	1			
25-34	3.13	2.13	4.58	.001
35-49	4.48	2.94	6.83	.001
50-65	3.11	1.70	5.68	.001
Kön				
Man	1.74	1.28	2.38	.001
Kvinna (ref.)	1			
Har ett förhållande				
Ja (ref.)	1			
Nej	27.54	17.16	44.21	.001
Sexuell orientering				
Heterosexuell (ref.)	1			
Homosexuell	1.07	0.41	2.77	ns
Bisexuell	0.58	0.31	1.08	ns
Bostadsort				
Storstad (>100.000) (ref.)	1			

TABELL 2. EFFEKT PÅ ODDSKVOTER OM MAN LETAR PARTNER PÅ INTERNET. MULTIVARIAT LOGISTISK REGRESSION (N = 1309).

Mellanstor stad (>10.000)	0.80	0.58	1.11	ns
Liten ort (<10.000)	0.72	0.46	1.12	ns
Sexuell erfarenhet				
Haft sex det senaste året (ref.)	1			
Ej haft sex det senaste året	1.07	0.69	1.67	ns
Aldrig haft sex	1.00	0.60	1.68	ns

TABELL 3. JÄMFÖRELSE AV BAKGRUNDSVARIBLER MELLAN DE SOM TRÄFFAT SIN NUVARANDE PARTNER VIA INTERNET OCH DE SOM TRÄFFAT SIN NUVARANDE PARTNER PÅ ANNAT SÄTT (PROCENT).

Variabler	Träffat nuvarande partner via internet	Träffat nuvarande partner på annat sätt	Statistiska test
Ålder			
18-24	37 (53)	33 (198)	
25-34	34 (49)	39 (238)	
35-49	23 (33)	22 (136)	
50-65	6 (9)	6 (38)	$\chi^2=1.44$, df=3, ns
Kön			
Man	46 (66)	57 (344)	
Kvinna	54 (78)	43 (266)	$\chi^2=5.24$, df=1, p<.05
Sexuell orientering			
Heterosexuell	84 (115)	90 (542)	
Homosexuell	5 (7)	1 (6)	
Bisexuell	11 (15)	9 (52)	$\chi^2=11.83$, df=2, p<.01
Bostadsort			

TABELL 3. JÄMFÖRELSE AV BAKGRUNDSVARIABLER MELLAN DE SOM TRÄFFAT SIN NUVARANDE PARTNER VIA INTERNET OCH DE SOM TRÄFFAT SIN NUVARANDE PARTNER PÅ ANNAT SÄTT (PROCENT).

Storstad (>100.000)	34 (57)	40 (203)	
Mellanstor stad (>10.000)	42 (60)	46 (277)	
Liten ort (<10.000)	17 (24)	20 (118)	$\chi^2=2.15, df=2,$ ns

TABELL 4. EFFEKT PÅ ODDSKVOTER OM MAN HAR TRÄFFAT SIN NUVARANDE PARTNER VIA INTERNET. MULTIVARIAT LOGISTISK REGRESSION (N = 722).

	Exp(B)	95 %) Lower	C.I. for Exp(B) Upper	p
Ålder				
18-24 (ref.)	1			
25-34	0.87	0.55	1.39	ns
35-49	1.03	0.60	1.75	ns
50-65	0.94	0.40	2.21	ns
Kön				
Man	0.63	0.42	0.95	.05
Kvinna (ref.)	1			
Sexuell orientering				
Heterosexuell (ref.)	1			
Homosexuell	5.55	1.80	17.08	.01
Bisexuell	1.18	0.63	2.21	ns
Bostadsort				
Storstad (>100.000) (ref.)	1			
Mellanstor stad (>10.000)	0.71	0.46	1.08	ns

TABELL 4. EFFEKT PÅ ODDSKVOTER OM MAN HAR TRÄFFAT SIN NUVARANDE PARTNER VIA INTERNET. MULTIVARIAT LOGISTISK REGRESSION (N = 722).

Liten ort (<10.000)	0.62	0.35	1.09	ns
---------------------	------	------	------	----

Diskussion

Vem letar partner på internet?

En dryg fjärdedel av respondenterna i denna studie angav att de använde internet för att leta efter en partner. Här är det dock på sin plats att påminna om att urvalet består av respondenter som angett att de använder internet för kärleks- och sexuella syften. Man kan dock konstatera att det bland dessa respondenter var förhållandevis vanligt att använda internet för just detta ändamål. Resultaten visade att det finns sociodemografiska skillnader mellan de som letade efter partner på internet och de som inte gjorde det. Den största skillnaden mellan grupperna var deras relationsstatus där det var betydligt vanligare att de som letade partners på internet inte hade någon relation. Detta bekräftades också i den multivariata analysen. Att de som använde internet för att söka partners inte har någon relation är knappast överraskande eftersom detta förmodligen är det starkast vägande skälet till att de använder internet i detta syfte. Noterbart är ändå att 7 % av de som letade partners på nätet hade ett förhållande. Frågan är hur man kan förstå detta? Är det så att de är på väg ur sina kortare eller längre relationer, söker de partners för tillfälliga (sexuella) förbindelser, eller undersöker de utbud och efterfrågan på internet i likhet med den konsumtionskultur som beskrivs av Bauman (2003)? Denna studie ger inget svar på detta, men det kan vara intressant att fördjupa i framtida undersökningar, såväl kvalitativa som kvantitativa. Bland dem som letade partner på internet fanns en större könsskillnad, där det var fler män än kvinnor som använde internet för detta ändamål. Resultatet bekräftades i den multivariata analysen och är intressant ur flera synvinklar. Resultaten från tidigare studier har visat att både män och kvinnor ägnar sig åt kärleks- och sexuella aktiviteter på internet (Cooper et al., 2003), och några forskare menar att internets kvaliteter, framförallt anonymiteten, i vissa avseenden skulle kunna bryta traditionella könsmonster (Daneback, 2006; Månsson et al., 2003). Sett utifrån Gagnon & Simons (2005) teori om sexuella script skulle man kunna tolka resultatet från denna studie såsom att nätdejting istället reproducerar traditionella könsmonster, det vill säga att det fortfarande är männen som är aktiva och tar initiativen. En skillnad jämfört med dejting offline är den fysiska distans mellan aktörerna som internet bidrar med, distansen mellan det som Goffman (1959) benämner frontstage och backstage, vilket kan göra det lättare att avböja inviter som inte är önskvärda. De som sökte partners på internet var något äldre än dem som inte gjorde detta. Liksom när det gäller kön har man i tidigare studier konstaterat att åldern har betydelse när det gäller vilken typ av aktiviteter man ägnar sig åt på internet (Cooper et al., 2003). Även om människor i alla åldrar använder internet för att leta efter en partner, så visade resultatet från den multivariata analysen att det i huvudsak var något som verkade tilltala de över 25 år

jämfört med de mellan 18 och 24 år. Möjligen kan man tolka det så att de befinner sig i ett skede i livet där de önskar att bilda familj eller att de har blivit ensamstående och letar efter en ny partner för ett nytt förhållande, det vill säga «den andra familjen». En alternativ tolkning skulle kunna vara att utformningen av dejtingsajter tilltalar de äldre användarna som kanske lättare kan specificera vad de letar efter för egenskaper hos en presumtiv partner; det är just det som många dejtingsajter erbjuder: att kunna söka partner utifrån specifika kriterier. Denna tolkning ligger i linje med tidigare forskning som antyder att användarna i den så kallade internetgenerationen finns på andra arenor på internet och inte aktivt söker partners på samma sätt som sker inom en mer uttalad dejtingsajt (Daneback, 2006). Den sexuella erfarenheten visade sig i den multivariata analysen inte bidra till att predicera de som söker partners på internet. I den bivariata analysen kunde man ändå se att det är signifikant fler som inte haft sex det senaste året eller som aldrig haft sex bland dem som letar partner på internet jämfört med dem som inte letar partners på internet. Tidigare forskning har visat att sexuell orientering har betydelse när det gäller vilka kärleks- och sexuella aktiviteter man ägnar sig åt på internet (Daneback, Ross & Månsson, in press), men variabeln bidrog inte signifikant till att predicera de som använder internet för att söka partner i den multivariata analysen. Inte heller bostadsorten bidrog signifikant till att predicera de som söker partners på internet. Däremot kunde man vid en jämförelse mellan grupperna se att den procentuella fördelningen skilde sig åt.

Vem har träffat sin nuvarandepartner via internet?

Om vi övergår till den del av studien som handlar om sättet man träffade sin nuvarande partner på så angav 17 % av respondenterna att de träffat sin nuvarande partner via internet. Återigen är det värt att påminna om att urvalet bestod av respondenter som använde internet för kärleks- och sexuella syften. Man kan dock konstatera att internet inte bara kommit att utgöra en arena där det är möjligt att söka partners, utan att det även finns individer som lever ihop med en partner som de träffat på detta sätt. Detta kanske är bland de tydligaste tecknen på vilka konsekvenser internet fått i vardagslivet för en del av de individer som använder internet för kärleks- och sexuella syften. Runt omkring oss finns par (bland annat respondenterna i denna studie) som träffats genom internet, ett sätt som inte var möjligt innan internet blev tillgängligt för den breda allmänheten i mitten av 1990-talet. Detta talar för att internet bör finnas med som ett svarsalternativ till frågan om hur man träffat sin partner när man genomför framtida sexualvaneundersökningar. Bland dem som träffat sin nuvarande partner via internet var en större andel homo- eller bisexuella jämfört med dem som träffat sin partner på annat sätt. Resultaten från den multivariata analysen visade att oddskvoten för att ha träffat sin nuvarande partner på internet var mer än 5 gånger så hög för homosexuella jämfört med heterosexuella, men det var ingen signifikant skillnad mellan bisexuella och heterosexuella. I ljuset av tidigare forskning är detta ingen överraskning eftersom sexuell orientering funnits ha betydelse för vilka kärleks- och sexuella aktiviteter man ägnar sig åt på internet (Daneback, Ross & Månsson, in press). Homosexuella (framförallt homosexuella män) var dessutom bland de första att använda internet för

att träffa just kärleks- och sexpartners (Cooper et al., 2003; Tikkanen & Ross, 2000). Det var en större andel kvinnor än män som uppgav att de träffat sin nuvarande partner via internet. I den andra gruppen var förhållandet det omvända, det vill säga att det var en större andel män som träffat sin partner på annat sätt än via internet. Resultatet bekräftas i den multivariata analysen som visade att oddskvoten för att ha träffat sin nuvarande partner via internet var högre för kvinnor än för män. Resultatet är intressant i relation till att det var mer sannolikt att de som letade partners på internet var män. Vad beror detta på? Är kvinnor mer lyckosamma i sitt sökande, söker de på ett annat sätt än männen eller har de andra skäl för att söka partners? Denna studie ger inget svar på den frågan. Vid en jämförelse mellan de som träffat sin nuvarande partner via internet och de som träffat sin nuvarande partner på annat sätt fanns ingen signifikant skillnad i ålder eller bostadsort. Inte heller i den multivariata analysen fanns dessa variabler ha någon betydelse för att predicera de som lever tillsammans med någon de träffat via internet. Man skulle delvis kunna förstå resultatet som att det inte är någon större sociodemografisk skillnad mellan de som träffat sin nuvarande partner via internet eller om det skett på annat sätt. Och kanske detta belyser hur internet blivit en del av vårt vardagsliv som inte är skilt från det övriga vardagslivet i frågan om hur man träffat sin partner. Å andra sidan kan det finnas andra variabler som inte inkluderats i denna studie som skulle kunna visa på skillnader.

Slutsatser

Denna studie har bidragit med nya kunskaper om dem som letar partners på internet och dem som har träffat sin nuvarande partner via internet. Resultaten visade att det fanns sociodemografiska skillnader mellan dem som letar partners på internet och dem som inte gör detta. Grupperna skilde sig åt när det gällde ålder, kön, relationsstatus, sexuell orientering, bostadsort och sexuell erfarenhet. Den variabel som hade störst inverkan på om man letar partners på internet var relationsstatusen, där oddskvoten för de som letade partners på internet var 27,5 gånger så hög för singlar/frånskilda/änkor/änklingar som för de som var i en relation. Oddskvoten för de som letade partners på internet var högre för män än för kvinnor och oddskvoten för de som letade partners på internet var även högre för åldersgrupperna över 25 år jämfört med dem som var mellan 18 och 24 år. Utifrån analysmodellen predicerades i ett typexempel att det var mest sannolikt att den som letade partners på nätet var en heterosexuell man mellan 35 och 49 år som inte hade något förhållande, som bodde i en storstad och som inte haft sex under det senaste året. Resultaten visade också att det fanns sociodemografiska skillnader mellan de som träffat sin nuvarande partner via internet jämfört med dem som träffat sin nuvarande partner på annat sätt. Grupperna skilde sig åt när det gällde kön och sexuell orientering. Dessa variabler var även de som inverkad på om man hade träffat sin nuvarande partner via internet. Oddskvoten för att ha träffat sin nuvarande partner via internet var 5 gånger så hög för homosexuella jämfört med heterosexuella, och oddskvoten för att ha träffat sin nuvarande partner via internet var även högre för kvinnor jämfört med män. Utifrån analysmodellen predicerades i ett typexempel att den som var mest sannolik att leva ihop med en

partner som träffats via internet var en homosexuell kvinna mellan 18 och 24 år och som bodde i en storstad. I samstämmighet med tidigare forskning inom forskningsfältet konstaterades att ålder, kön och sexuell orientering har betydelse i fråga om användandet av internet för kärleks- och sexuella syften, vilket bör tas hänsyn till i framtida studier. Kunskaperna från denna studie bedöms ha relevans för dem som forskar om sexualitet i allmänhet och de som forskar om kärlek och sexualitet på internet i synnerhet. Kunskaperna bedöms också som relevanta för de som i sin profession arbetar med rådgivning och utbildning kring dessa frågor.

Studiens svagheter

Denna studie har ett antal begränsningar. För det första baseras den på ett självselekerat urval av internetanvändare från en specifik webbportal, och det är därmed svårt att avgöra dess representativitet. Ett obundet slumpmässigt urval skulle göra det möjligt att kontrollera för detta, och därmed skulle resultaten kunna generaliseras till befolkningen i stort. För det andra är det empiriska materialet insamlat under 2002, vilket innebär att förutsättningarna kan ha förändrats sedan dess. På vilka sätt dessa eventuella förändringar kan inverka är dock svårt att förutsäga. För det tredje kan det finnas kulturella skillnader vid jämförelser med andra länder då den övervägande majoriteten (97 %) av respondenterna under datainsamlingen angav att de bodde i Sverige.

Kristian Daneback

Institutionen för socialt arbete

Göteborgs universitet

Box 720

405 30 Göteborg

Sverige

Tlf. (+46) 31 773 4831

Fax (+46) 31 773 1888

E-post kristian.daneback@socwork.gu.se

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 45, nummer 6, 2008, side 721-728

TEKST

Kristian Daneback

+ **Vis referanser**

Referanser

Bauman, Z. (2000). Liquid modernity. Cambridge: Polity Press.

- Bauman, Z. (2003). *Liquid love: On the frailty of human bonds*. Cambridge: Polity Press.
- Bauman, Z. (2005). *Liquid life*. Cambridge: Polity Press.
- Cooper, A. (1998). Sexuality and the internet: Surfing into the new millennium. *CyberPsychology & Behavior*, 1, 187-193.
- Cooper, A., Månsson, S.-A., Daneback, K., Tikkanen, R. & Ross, M. W. (2003). Predicting the future of Internet sex: Online sexual activities in Sweden. *Sexual and Relationship Therapy*, 18, 277-291.
- Cooper, A., Morahan-Martin, J., Mathy, R. M. & Maheu, M. (2002). Toward an increased understanding of user demographics in online sexual activities. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 28, 105-129.
- Cooper, A., Scherer, C. & Mathy, R. M. (2001). Overcoming methodological concerns in the investigating of online sexual activities. *CyberPsychology & Behavior*, 4, 437- 447.
- Daneback, K. (2006). *Love and sexuality on the internet [Doctoral Dissertation]*. Göteborg: Göteborg University.
- Daneback, K., Månsson, S.-A. & Ross, M. W. (2007). Using the internet to find offline sex partners. *CyberPsychology & Behavior*, 10, 100-107.
- Daneback, K., Ross, M. W. & Månsson, S.-A. (in press). Bisexuality and sexual activities on the internet. *Journal of Bisexuality*.
- Davis, M., Hart, G., Bolding, G., Sherr, L. & Elford, J. (2006). E-dating, identity and HIV prevention: Theorising sexualities, risk and network society. *Sociology of Health & Illness*, 28, 457-478.
- Gagnon, J. H. & Simon, W. (2005). *Sexual conduct: The social sources of human sexuality*. New Brunswick and London: Aldine Transaction.
- Goffman, E. (1959). *The presentation of self in everyday life*. New York: Anchor Books.
- King, S. A. (1999). Internet gambling and pornography: Illustrative examples of the psychological consequences of communication anarchy. *CyberPsychology & Behavior*, 2, 175-193.
- Lewin, B., Helmius, G., Månsson, S.-A., Lalos, A. & Fugl-Meyer, K. (1998). *Sex i Sverige: Om sexuallivet i Sverige 1996 [Sex in Sweden]*. Stockholm: Folkhälsoinstitutet.
- Månsson, S.-A., Daneback, K., Tikkanen, R. & Löfgren-Mårtenson, L. (2003). *Kärlek och sex på Internet [Love and sex on the Internet]*. Rapport 2003:1. Göteborgs universitet och Malmö högskola.
- Ross, M. W. (2006). *Typing doing and being: A study of men who have sex with men and sexuality on the internet [Doctoral dissertation]*. Malmö: Malmö University.
- Ross, M. W. & Kauth, M. R. (2002). Men who have sex with men, and the Internet: Emerging clinical issues and their management. I A. Cooper (Ed.), *Sex and the Internet: A guidebook for clinicians* (pp. 47-69). New York: Brunner-Routledge.
- Ross, M. W., Daneback, K., Månsson, S.-A., Tikkanen, R. & Cooper, A. (2003). Characteristics of men and women who complete or exit from an online internet sexuality questionnaire: A study of instrument drop out biases. *Journal of Sex Research*, 40, 396-402.
- Tikkanen, R. & Ross, M. W. (2000). Looking for sexual compatibility: Experiences among Swedish men in visiting Internet gay chat rooms. *CyberPsychology & Behavior*, 3, 605-616.